

Відділ освіти, культури, молоді та спорту Овідіопольської селищної ради

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ №
для лаборанта кабінету фізики
Овідіопольського ліцею імені Т.Шевченка Овідіопольської селищної ради
Одеського району Одеської області

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ в.о. директора
Овідіопольського ліцею імені
Т.Шевченка Овідіопольської
селищної ради Одеського району
Одеської області

_____ № _____
(дата)

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 12
для лаборанта кабінету фізики
Овідіопольського ліцею імені Т.Шевченка Овідіопольської селищної ради
Одеського району Одеської області

1. Загальні положення

- 1.1. Інструкція з охорони праці для лаборанта кабінету (лабораторії) фізики є інструкцією за професією та встановлює вимоги безпечної праці лаборанта кабінету (лабораторії) фізики Овідіопольського ліцею імені Т.Шевченка Овідіопольської селищної ради Одеського району Одеської області (далі — навчальний заклад). Вимоги Інструкції є обов'язковими для виконання лаборантом.
- 1.2. Інструкцію розроблено відповідно до Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 № 9; Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15; Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затвердженого наказом МОН України від 18.04.2006 № 304, згідно з вимогами Правил безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики та хімії загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених наказом Міністерства надзвичайних ситуацій України від 16.07.2012 № 992.
- 1.3. До роботи лаборантом допускають особу, яка пройшла медичний огляд і за станом здоров'я може виконувати роботу лаборанта.
- 1.4. Лаборант проходить періодичні медичні огляди у встановленому законодавством порядку.
- 1.5. Лаборант працює під керівництвом завідувача кабінету, вчителя і відповідає за зберігання обладнання, підготовку його до лабораторних і практичних робіт, демонстраційних дослідів, здійснює профілактичне обслуговування (видалення вологи і витирання пилу, змащування окремих деталей тощо) приладів та апаратури, пристроїв і приладдя.
- 1.6. Лаборант має право на відшкодування шкоди, заподіяної йому внаслідок травмування або професійного захворювання, пов'язаного з виконанням ним трудових обов'язків.

- 1.7. Під час влаштування на роботу лаборант проходить вступний інструктаж з питань охорони праці із занесенням до Журналу реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці.
- 1.8. Перед початком роботи лаборант проходить первинний інструктаж за цією Інструкцією, а також за інструкціями з електробезпеки, пожежної безпеки, надання першої домедичної допомоги, а потім через кожні 6 місяців — повторний інструктаж з питань охорони праці. Результати інструктажів заносять до Журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці і засвідчують підписом особи, яка провела інструктаж, та підписом лаборанта.
- 1.9. Перед допуском до самостійної роботи лаборант повинен пройти стажування у встановленому порядку. Строк стажування має бути достатнім для набуття практичних навичок, вивчення посадової інструкції та інструкцій з питань охорони праці. Доцільність допуску лаборанта до самостійної роботи без стажування визначає керівник навчального закладу.
- 1.10. Раз на три роки лаборант проходить навчання та перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності. Перевірку знань лаборанта проводить постійна комісія, призначена наказом керівника навчального закладу, в обсязі цієї Інструкції. Також перевіряють знання інструкцій з електробезпеки, пожежної безпеки та надання першої домедичної допомоги.
- 1.11. Лаборант повинен мати I групу допуску з електробезпеки.
- 1.12. Основними шкідливими та небезпечними чинниками на робочому місці лаборанта є:
 - дія електричного струму (за наявності незахищених струмоведучих частини електрообладнання, несправності електрообладнання);
 - гострі елементи робочого інструменту;
 - падіння інструментів, скляного лабораторного посуду;
 - пожежонебезпека.
- 1.13. Лаборант повинен:
 - виконувати правила внутрішнього розпорядку навчального закладу;
 - користуватися спецодягом та іншими засобами індивідуального захисту під час роботи;
 - виконувати лише роботу, доручену безпосереднім керівником, та стосовно якої лаборанта проінструктовано;
 - не виконувати вказівок, які суперечать правилам охорони праці;
 - не допускати в лаборантську та кабінет (лабораторію) фізики сторонніх осіб;
 - пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці;
 - дотримуватися вимог електро-, пожежної безпеки;
 - уміти користуватися первинними засобами пожежогасіння, знати їх місце розміщення;

- уміти надавати першу домедичну допомогу за нещасних випадків.
- 1.14. Не дозволено експлуатувати лазерну установку без захисного заземлення, необхідно обмежити екраном поширення променя вздовж демонстраційного стола. Не дозволено робити будь-які регулювання, якщо знята верхня частина корпусу.
- 1.15. Лаборант повинен знати пожежну небезпеку хімічних речовин та матеріалів, дотримуватися заходів безпеки під час роботи з ними та знати засоби їх гасіння.
- 1.16. Навчальні прилади та вироби, призначені для лабораторних і практичних робіт, за способом захисту людини від ураження електричним струмом повинні задовольняти вимогам до приладів II класу (мати подвійну або посилену ізоляцію) або III класу (приєднуватися до джерел живлення з напругою, не вищою за 42 В).
- 1.17. За невиконання цієї Інструкції лаборант несе відповідальність згідно із законодавством.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 2.1. Надягти спецодяг, застібнути його на всі гудзики.
- 2.2. Перевірити справність вентиляції. Усі роботи в лаборантській проводити тільки за справної вентиляції. Якщо виявлено несправність витяжної вентиляції, повідомити про це безпосереднього керівника.
- 2.3. Підготувати для роботи необхідне обладнання, інструменти, перевірити їх справність; переконатися у цілості лабораторного посуду і приладів зі скла; підготувати необхідні препарати.
- 2.4. Поінформувати безпосереднього керівника про виявлені під час огляду недоліки.

3. Вимоги безпеки під час роботи

- 3.1 Не дозволено перевищувати межі допустимих частот обертання відцентрової машини, універсального електродвигуна, обертового диска, що зазначені в технічних описах. Під час демонстрування необхідно стежити за справністю усіх кріплень у цих приладах. Щоб запобігти травмуванню під час демонстрації цих пристроїв, перед робочим місцем необхідно встановити захисний екран.
- 3.2. Для вимірювання напруги і сили струму вимірювальні прилади слід з'єднувати провідниками з надійною ізоляцією, що мають одно-, двополюсні вилки (щупи). Приєднувати вилки (щупи) до схеми потрібно однією рукою, а друга рука не повинна торкатися шасі, корпусу приладу, пристроїв та інших електропровідних елементів. Треба бути обережним під час роботи з друкованими схемами, для яких характерні малі відстані між сусідніми провідниками друкованої плати.
- 3.3. Під час налагодження й експлуатації приладів та пристроїв, що мають електронно-променеві трубки, не дозволено ударяти по трубці, бо від цього вона може вибухнути.
- 3.4. Не дозволено вмикати без навантаження випрямлячі, бо можуть нагрітися електролітичні конденсатори фільтра, що може призвести до вибуху
- 3.5 Не дозволено залишати без нагляду ввімкнені електропристрої, допускати до них сторонніх осіб.

3.6 Під час налагодження джерел високих напруг слід дотримуватися таких запобіжних заходів:

- не торкатися деталей і провідників руками або струмопровідними предметами (матеріалами);
- переміщувати високовольтні з'єднувальні провідники або електроди кулькового розрядника за допомогою ізолюючої ручки (можна скористатися чистою сухою скляною трубкою);
- після вимикання необхідно розрядити конденсатори, з'єднавши їх виводи розрядником або гнучким ізольованим проводом;
- не допускати пряме потрапляння в очі світла від електричної дуги проєкційних апаратів, стробоскопа або лазера.

3.7 Під час роботи, якщо є ймовірність розривання посудини внаслідок нагрівання, нагнітання або відкачування повітря, на демонстраційному столі встановлюють захисний екран. Якщо посудина розірветься, не прибирати осколки скла незахищеними руками, потрібно використовувати щітку та совок. Аналогічно прибирають залізні ошурки, що використовуються для спостереження ліній магнітної індукції.

3.8 Під час виконання робіт на вивчення теплових явищ воду нагрівати не більш як до 70°C.

3.9 Якщо виявлено несправності в електромережі кабінету (лабораторії) фізики, зокрема у разі виходу з ладу електролампи чи запобіжника, необхідно повідомити відповідального за електрогосподарство навчального закладу.

3.10 Прокладання, закріплення, ремонт і приєднання проводів до споживачів і мережі виконувати тільки за умови вимкненої напруги. У місцях, де можливе механічне пошкодження проводів, кабелів, їх треба додатково захищати діелектричними засобами.

3.11 Дозволено використовувати кіно-, відео- та мультимедійну апаратуру за умов, якщо:

- забезпечено вихід з кабінету (лабораторії) в коридор або на сходову площадку;
- електропроводка в кабінеті стаціонарна і виконана відповідно до вимог електробезпеки;
- виконується інструкція з експлуатації апаратури.

3.12 Під час роботи зі скляними приладами необхідно:

- користуватися скляними трубками з оплавленими краями;
- підбирати для з'єднування гумові та скляні трубки однакових діаметрів, їх кінці змочувати водою, гліцерином або змазувати вазеліном;
- використовувати скляний посуд без тріщин;
- не допускати різких змін температури і механічних ударів;
- бути обережним, вставляючи корки у скляні трубки та пробірки або виймаючи їх;

- отвір пробірки або шийку колби під час нагрівання в них рідин спрямовувати в бік від себе.
- 3.13 Використовувати лише сухий спирт як пальне для спиртівок. Не дозволено користуватися бензином, ефіром для проведення дослідів, застосовувати металеві пароутворювачі, лампи лабораторні бензинові.
- 3.14 Про всі технічні несправності та недоліки повідомляти безпосереднього керівника.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 4.1. Перекрити водопровідні крани.
- 4.2. Обладнання, пристосування, яке використовувалося для проведення експериментів/дослідів, помістити у визначене для зберігання місце.
- 4.3. Зняти спецодяг, очистити його і віднести у відведене для зберігання місце.
- 4.4 .Провітрити приміщення і ретельно вимити руки з використанням мийного засобу.
- 4.5. Про всі виявлені під час роботи недоліки повідомити безпосереднього керівника.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. У разі виникнення будь-якої аварійної ситуації безпосередньо на робочому місці, на сусідніх ділянках тощо негайно повідомити про це керівника навчального закладу.
- 5.2. У разі виявлення несправності в роботі електроприладу, іскріння, запаху гару потрібно негайно припинити роботу, відключити електроприлад від електромережі і повідомити про це особу, відповідальну за електробезпеку в загальноосвітньому навчальному закладі. Роботу продовжувати тільки після усунення несправності.
- 5.3. У разі відключення електроенергії вимкнути все електрообладнання. Вмикати його можна лише після того, як напруга електромережі відповідатиме нормам.
- 5.4. У разі виникнення пожежі (ознак горіння) слід негайно повідомити про це пожежну частину за номером 101, чітко повідомивши при цьому своє ПП та адресу ліцею (вул. Т.Шевченка, 212); а також повідомити директора ліцею та заступника директора з АГЧ; вжити можливих заходів щодо евакуації людей, гасіння (локалізації) пожежі наявними первинними засобами пожежогасіння, дотримуючись порядку дій згідно з інструкцією з пожежної безпеки.
- 5.5. Якщо стався нещасний випадок, надати потерпілому домедичну допомогу, дотримуючись порядку дій згідно з Інструкцією з надання домедичної допомоги, повідомити керівника навчального закладу.

Інструкцію розробив:

інженер

(підпис)

Михайловська М. В.

УЗГОДЖЕНО:

Відповідальний за роботу з

охорони праці

(підпис)

Ляшенко В.В.

Завідувач господарством
закладу

(підпис)

Мальцев А.О.

Голова профспілкового
комітету

(підпис)

Степановська Н.І.